

Justitiedepartementet

Enheten för polisfrågor samt allmän ordning och säkerhet

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4-5 december 2006

Gemensamma kommittén: dagordningspunkt 2

Förslag till rådets rambeslut om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete

Dokument: Dokument till rådsmötet avvaktas.

Tidigare dokument:

KOM (2005) 475 slutlig (13019/05 CRIMORG 104 DROIPEN 41 ENFOPOL 124 DATAPROTECT 4 COMIX 642)
Fakta-PM Justitiedepartementet 2005/06:FPM44

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Frågan behandlades i samråd med EU-nämnden inför RIF-rådet den 27-28 april 2006 då den var uppe som en informationspunkt. Justitieutskottets EU-grupp har informerats om rambeslutet.

Bakgrund

För närvarande finns inget sammanhållet instrument för dataskyddsbestämmelser som gäller EU:s brottsbekämpande och straffrättsliga samarbete (tredje pelaren). Inom första pelaren styrs skyddet av personuppgifter av dataskyddsdirektivet, men detta är inte tillämpligt inom tredje pelaren. I Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen, som antogs av Europeiska rådet den 4 november 2004, uppmanas kommissionen att lägga fram förslag till lämpliga garantier och effektiva rättsmedel för överföring av personuppgifter.

Kommissionen presenterade ett förslag till rambeslut i oktober 2005 och förhandlingarna inleddes på allvar under våren 2006. Syftet med kommissionens förslag är att säkerställa skyddet av personuppgifter som behandlas inom ramen för det brottsbekämpande och straffrättsliga samarbetet i EU. Flera medlemsstater, däribland Sverige, har under förhandlingarnas gång ifrågasatt den höga detaljeringsgraden i förslaget och efterfrågat ett enklare och mer övergripande instrument. Europaparlamentet å sin sida anser att rambeslutet bör vara än mer detaljerat i vissa hänseenden.

Under förhandlingarna har några medlemsstater motsatt sig att rambeslutet även skall täcka den strikt nationella behandlingen av personuppgifter. Vissa medlemsstater menar att en sådan reglering saknar rättslig grund. Sverige, tillsammans med ett antal andra medlemsstater, anser att rambeslutet i första hand bör ta sikte på informationsutbyte mellan medlemsstaterna men att en allmänt hållen och övergripande reglering kan tillåtas även avseende strikt nationell behandling av personuppgifter.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artiklarna 30, 31 och 34(2)b i Fördraget om Europeiska unionen. Beslut fattas med enhällighet.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar förslaget och anser att det utgör ett nödvändigt komplement till de förslag om informationsutbyte som har tagits fram den senaste tiden. Det är viktigt att EU strävar efter en balans mellan brottsbekämpande åtgärder och skydd för individens integritet. Det är önskvärt att nuvarande och kommande instrument inom tredje pelaren får ett gemensamt dataskydd. Detta skydd bör ges en allmän utformning och huvudsakligen vara inriktat på grundläggande principer för behandling av personuppgifter. En reglering som är alltför detaljerad riskerar att få stora konsekvenser för svenska myndigheters lösningar utan att något mervärde uppnås.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet ställer sig positivt till ett rättsligt instrument under tredje pelaren för skyddet av personuppgifter och anser att det är angeläget att rådet enas så snart som möjligt.

Förslaget

Frågor som förväntas diskuteras på ministerrådet den 4-5 december 2006

Artikel 1(2a)

En fråga som ägnats stor uppmärksamhet under förhandlingarna har varit huruvida rambeslutet skall äga tillämpning även på sådan behandling av personuppgifter som är rent nationell. Flera medlemsstater har motsatt sig att beslutet ges en sådan tillämpning och har pekat på att det är tveksamt om det finns en rättslig grund för en sådan ordning. Artikeln anger rambeslutets tillämpningsområde i detta avseende.

Ordförandeskapet föreslår att:

- kapitel II ska omfatta uppgifter ”som överförs/är tillgängliga eller kan komma att överföras/ göras tillgängliga till annan medlemsstat”
- kapitel III ska omfatta uppgifter ”som har överförts eller gjorts tillgängliga till annan medlemsstat”
- kapitel IV och V ska omfatta uppgifter ”har överförts/gjorts tillgängliga eller kan komma att överföras/göras tillgängliga till annan medlemsstat”

Sverige välkomnar att ordförandeskapet har ambitionen att nå en kompromiss i frågan. Sveriges bedömning är att förslaget till rambeslut går i rätt riktning och att de allmänna principerna redan idag uppfylls i gällande svensk lagstiftning. Det kan noteras att rekvisitet ”kan komma att överföras” i praktiken innebär att all nationell behandling av personuppgifter kommer att omfattas. Det torde således sällan vara möjligt att utesluta att vissa uppgifter aldrig kommer att bli föremål för överlämnande till en annan medlemsstat. Sverige har inga principiella invändningar mot att låta rambeslutet omfatta även rent nationell behandling. Ett ställningstagande till denna fråga är dock beroende av hur de olika delarna av rambeslutet närmare kommer att utformas. Det är alltså svårt att ta någon slutlig ställning till denna fråga nu. Under alla omständigheter bör som en allmän utgångspunkt gälla att regleringen ges en allmän utformning och huvudsakligen inriktas på grundläggande principer för behandling av personuppgifter.

Artikel 5

Artikeln reglerar när personuppgifter ska få behandlas. Medlemsstaterna skall säkerställa att behandling av personuppgifter endast sker när det är nödvändigt för förebyggande, utredning, avslöjande eller lagföring av brott eller verkställande av straffrättsliga påföljder. Vidarebehandling av uppgifter för andra syften än dessa ursprungliga tillåts, förutsatt att vidarebehandlingen är nödvändig för ”lagenliga ändamål av allmänintresse som inte är oförenliga med det ursprungliga ändamålet”. Artikel 5.3 anger exempel på när en personuppgift insamlad för brottsbekämpande syfte får vidarebehandlas för annat syfte. Som exempel kan nämnas personuppgifter från en brottsutredning kan vara nödvändiga för behandlingen av en ansökan om vapenlicens.

Rambeslutet täcker endast personuppgifter som behandlas för rättsligt eller brottsbekämpande syfte. Personuppgifter som en rättslig eller

brottsbekämpande myndighet bearbetar för annat ändamål täcks istället av dataskyddsdirektivet.

Sverige kan godta artikeln. Sverige välkomnar beaktandesatsen 5a. Denna förtydligar att, för de länder där flera myndigheter ansvarar för brottsbekämpningen, information får utbytas mellan myndigheterna. Detsamma gäller information som kan behöva utbytas för fullgörande av andra verksamheter.

Artikel 15

Rambeslutet reglerar när och hur uppgifter som har mottagits från en annan medlemsstat får utbytas med tredje land.

Sverige välkomnar bestämmelsen men har uttryckt vissa farhågor för att prövningen av skyddsnivå i tredje land skall detaljregleras på det sätt som nu föreslås. Reglerna har också getts en utformning som synes innebära att det är upp till en enskild tjänsteman att avgöra huruvida förhållandena i ett visst land lever upp till bestämmelserna i beslutet.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förslaget motsvaras i viss utsträckning av svenska bestämmelser i polisdatalagen, personuppgiftslagen och motsvarande regleringar avseende personuppgiftsbehandling i Tullverkets, Kustbevakningens, Åklagarmyndighetens, Kriminalvårdens, domstolarnas och Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet samt i sekretesslagen. Rambeslutets grundläggande bestämmelser om förutsättningarna för personuppgiftsbehandling motsvaras av vad som idag gäller enligt svensk lagstiftning, medan det finns detaljerade hanteringsregler i rambeslutet som kan förväntas kräva författningsändringar. Det är i dagsläget inte möjligt att närmare ange omfattningen av de ändringar som kan behövas.

I föreslaget skick omfattar rambeslutet all nationell personuppgiftsbehandling. Omfattningen av författningsändringarna i Sverige skulle vara betydande då all personuppgiftsbehandling vid de brottsbekämpande myndigheterna och domstolarna, inklusive samtliga nu förda register och andra databaser, måste ses över och anpassas. Även befintliga tekniska lösningar och arbetsmetoder kan i sådana fall komma att påverkas.

Ekonomiska konsekvenser

Det är i dagsläget inte möjligt att närmare bedöma vilka budgetära konsekvenser förslaget kan få. Beroende på utvecklingen i förhandlingarna kan stora anpassningar av lagstiftningen behöva ske. Det är också svårt att bedöma hur stora konsekvenser förslaget kommer att

få när det gäller personuppgiftsbehandlingen i myndigheternas datasystem. Vissa administrativa kostnader kan förutses för möten i den arbetsgrupp som föreslås i artikel 31. Kostnaderna bör därför analyseras noggrant innan ett slutligt svenskt ställningstagande kan göras. Förhandlingarna måste syfta till att eventuella budgetära konsekvenser, såväl nationellt som inom EU, skall kunna finansieras genom omprioriteringar inom befintlig budgetram.

Övrigt

-